

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo vsak petek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 3 K.

Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko pa 4.50 K.

Dopise sprejema uredništvo, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarstvo.

Umetna gnojila za vinograde.

V zadnjih dveh letih je trta močno obrodila po naših vinogradih. S svojim obilnim pridelkom je odvezla zemlji toliko moči in toliko redilnih snovi, da moramo sedaj na vsak način skrbeti, da se te snovi zopet nadomeste z dobrim gnojenjem. Sicer se zgodi, da nam trta opeša.

Kdor ima dosti hlevskega gnoja, naj ga vozi tudi v vinograde. Hlevski gnoj ima vse potrebne redilne snovi za trto in vrh tega to ugodno lastnost, da rahlja zemljo in jo bogati na črni prsti. Hlevski gnoj naj se zvozi sedaj po zimi v kupe; pred prvo kopjo naj se raztrosi po vinogradu in potem dosti globoko podkoplje. Dober gospodar skrbi za redno gnojenje vinogradov s hlevskim gnojem. Vsako leto pognoji en del vinograda, navadno tako, da pride dotičen del vsako četrto leto na vrsto, pa tudi prej. Gnoji se tedaj v kolobarju in navadno na štiri leta.

Ker nam pa hlevskega gnoja za vinograde navadno premalo ali pa nič ne ostaja, si moramo pomagati z drugimi gnojili. Izvrsten gnoj je v tem slučaju kompost ali mešani gnoj, katerega kaže tudi sedaj pozimi spravljati v vinograde. Kompost je najcenejši in ako je dobro napravljen, tudi najboljši gnoj za vinograde, le škoda, da ga po naših krajih vse premalo vpoštevajo naši vinogradniki in da ga iz tega vzroka vse premalo napravljajo.

Zelo važna so postala umetna gnojila za vinograde. Umetna gnojila imajo razne prednosti, h katerim je po naših krajih v prvi vrsti tudi to prištevati, da jih je v naše strme vinograde veliko lažje spravljati kakor hlevski gnoj in da je vsa vožnja veliko ceneje. Res je sicer, da z umetnimi gnojili ne vplivamo tako ugodno na rahljanje in sogrevanje zemlje kakor s hlevskim gnojem in da zemlje tudi ne bogatimo na črni prsti, ali z umetnimi gnojili dajemo zemlji vse tiste gnojilne snovi, ki jih zemlja in trta potrebuje. Z umetnimi gnojili dajemo fosforovo kislino in kalij, ki sta posebno važna in potrebna za napravo grozdja, dajemo pa tudi dušik, ki je posebno važen za močno rast.

Za gnojenje vinogradov se priporočajo sledeča gnojila: Tomasova žlindra in superfosfat, potem kalijeva sol in poleg tega tudi še čilski soliter. Tomasova žlindra se priporoča za jesensko gnojenje, superfosfat za spomladno gnojenje. Izkušnje pa uče, da se tudi s Tomasovo žlindro spomladi dosežejo ugodni vspehi, ako je spomlad dosti vlažna. Tomasova žlindra oziroma superfosfat in kalijeva sol se raztrosita pred prvo kopjo, najbolje čez in čez po dotičnem delu vinograda, in potem se s prvo kopjo podkopljeta. Čilski soliter se pa pozneje raztrosi, ko trta ozeleni in najraje v tem slučaju, ako so trte slabotne rasti. Za 1 ha se priporoča

vzeti sledeče množine umetnih gnojil: 800 kg Tomasove žlindre ali 600 kg superfosfata, 250 do 300 kg kalijeve soli in 100 do 150 kg čilskega solitra, ali na oralo okroglo: 400 kg Tomasove žlindre ali 300 kg superfosfata, 150 kg kalijeve soli in 50 do 75 kg čilskega solitra.

—r—

Saditev cepljenih trt.

Večino naših vinogradov smo nasadili dosedaj z vkorenjenimi ameriškimi sajenkami, katere smo pozneje na zeleno cepili in pogrubali. Zeleno cepljenje se pri nas dobro sponaša in ker smo grubanju že od nekdaj vajeni, se je ta način zasajanja pri nas hitro vdomačil in najbolj priljubil.

V novejšem času se pa močno priporoča saditev cepljenih trt namesto ameriških sajenk in sicer zaradi tega, ker imamo s cepljenkami več vspeha kakor s sajenkami (bilfami). V resnici vidimo v zadnjem času, da se vinogradniki čimdalje bolj poprijemajo sajenja cepljenih trt in da nastaja zaradi tega tudi čim dalje več trtnic, ki se pečajo s pridelovanjem cepljenih trt. Lep izgled o tem nam dajejo napredni vinogradniki v občini St. Janž na Dolenjskem. Tam so začeli stare vinograde še le v zadnjem času rigolati in na novo zasajati. Lansko leto so naročili iz novomeških trtnic nad 40.000 cepljenk, in kakor vse kaže jih bodo letos še več. Mnogo vinogradov so to zimo zopet na novo zrigolali in jih bodo spomladi zasadili s cepljenimi trtami. In tako delajo tudi drugod. Zato pa ni čudno, da so se razne trtnice poprijele cepljenja v veliki meri. V trtnicah kmetijske podružnice in kmetijske šole, v državni trtnici in v trtnici g. Jakšeta se bo letos izgojilo nad 100.000 cepljenih trt. Kmetijska šola na Grmu je v zadnjem času izdatno povečala trtnične nasade in zgradila posebno silnico za vzgajanje cepljenk.

Saditev cepljenih trt je res dražja kakor saditev ameriških sajenk, ali navsezadnje smo vendar le na dobičku, če sadimo cepljene trte, ker ima taka saditev razne prednosti. Res je namreč, da postane s cepljenkami nasajen vinograd prej rodovit kakor vinograd, ki smo ga dobili z zelenim cepljenjem in grubanjem. Že to je veliko vredno! Veliko vredno je pa tudi to, da dobimo s cepljenkami veliko prej in sploh bolj enakomeren nasad kakor z zelenim cepljenjem. Tukaj se primeri, da moramo leta in leta popravljati in cepiti, pa še ni vinograd tako nasajen kakor bi bilo želeti, ker manjka še zmeraj posameznih trt, ki se pozneje v senci drugih trt ne dado več izgojiti. Pa še nekaj drugega je pri zelenem cepljenju, kar nam ne sme biti vsejedno pri novih nasadih, namreč to, da je težko dobiti cepičev od takih sort, ki se priporočajo za nove nasade. In kaj je posledica? Kaj drugega kakor da so taki nasadi pomešani in da obstoje

ponajveč iz prejšnjih domačih sort. Vsak cepi, kar ima pri roki. Zato je pa nujno priporočati, da se poprimemo tudi pri nas saditev cepljenih trt. S cepljenkami si najlažje pomagamo do čistih nasadov in do pripravnih sort v novih nasadih.

—r—

O socijalnem zavarovanju.

„Delavna moč je največja glavnica kakega naroda.“
List.

Vlada je predložila državnemu zboru zakonski načrt o socijalnem zavarovanju. Ker ni dvoma, da bode ta načrt postal postava, čeravno morda ne natančno po sedanjih določilih, ker bode s svojimi dalekosežnimi in neprecenljivimi določbami blagodejno vplival na zboljšanje gmotnega stanja naših sedanjih kmečkih razmer, ki postajajo od dne do dne obupnejše in ker bode istotako okreplil položaj obrtnega stanu na deželi, zato seznanjamo z njegovimi glavnimi določili bravce „Dolenjskih Novic“.

V pojasnilo dovolimo si ta uvod. V rudnikih so imeli že več kakor pred sto leti posebna društva „bratovske skladnice“, v koje so društveniki-delavci vplačevali na mesec majhne doneske v namen, da so dobivali v slučaju bolezni denarne podpore, v slučaju smrti pa so se plačali za-nje pogrebni stroški. Iz tega malega pričetka začela so se snovati pred 70. do 80. leti pri nas v Avstriji po zgledu drugih držav razna zavarovalna društva za zavarovanje življenja, za izplačevanje rent, za dobivanje podpor v boleznih, proti nezgodam itd., katerih socijalnih vpeljav so se poprijeli zlasti boljši stanovi. Spoznali so neprecenljivo dobroto teh zavarovanj. Delovanje teh zavarovalnic je očitno rastlo in dandanes vedno bolj napreduje. Nešteto števil družin se ima zahvaliti, da se nahajajo dandanes v ugodnem gmotnem stanju. Velike svote izplačujejo te zavarovalnice svojim udom in pri vsem tem narašča njih imovina.

Z naraščanjem industrije, ki zahteva snojitev nešteti tovarn s svojimi delavskimi močmi, ki so potrebne, da se izvršuje ogromno delo, se je izkazalo, da potrebujejo delavci v slučaju bolezni, na starost ali v slučajih nezgod in nesreč, izdatne podpore, ako se hoče, da se vzdrži industrija. Poleg tega, da so posamezni imetniki s snovanjem zasebnih takih društev skrbeli za svoj delavski stan, ustanovila so se kapitalistična društva, ki so zavarovala tudi ta stan proti nezgodam, ali ki so dajala denarne podpore v slučajih bolezni. Večina teh vpeljav je imela svoj poseben namen, ki se ni vedno strinjal z njih prvotnim blagim smotrom, poleg tega se jih ni delavski stan posluževal v tako izdatni meri, kakor bi bilo želeli. Beda v industrijskem delavskem stanu je pa rastla. Občna potreba je zahtevala, da je država s postavo z dne 28. dec. 1887. l. vpeljala prisilno zavarovanje proti nezgodam vseh delavcev, ki imajo opravila pri strojih in naj isti delajo v obratih industrije, obrti ali pri poljedelstvu. Ista potreba je ustvarila postavo z dne 30. marca 1888., s katero se je uvedlo prisilno ali obvezno zavarovanje obrtnega in industrijskega stanu za slučaj bolezni. Pomen teh dveh zavarovanj odseva najbolj iz dejstva, da se dandanes po preteku 20 let, kar obstoje ti zavarovanji, izplačuje vsako leto nad 80 milijonov kron podpor za slučaje bolezni, za zdravniško pomoč, zdravila in podporo obolelim delavcem in zavarovalnih rent pa nad 100.000 osebam, kar znese tudi mnogo milijonov kron vsako leto. Vse te vpeljave so se uvedle industrijskemu in obrtnemu delavstvu na korist.

Ozrimo se sedaj na kmetijski stan. Kdo pomaga obolelim poljedelskim poslom na deželi? Kdo ščiti posestnika, če se mu pripeti nezgoda? Kdo pomaga kmetijskemu stanu na starost, ko obnemore? Vsakdo ve, da je v vseh teh slučajih slabo skrbjeno tako za kmetijskega gospodarja kakor za njegovega posla. Vse hoče imeti le dohodke iz zemljišča, premalo pa se premisli, da nam more ono le to dati, kar zmore in kakor smo zemljo obdelali in ji postregli. Odtod izvira ona težkoča za kmetijski stan, ki bolj in bolj čuti, da mu zemlja ne donša toliko, kolikor neobhodno zahtevajo današnje življenske razmere. Iz tega sledi tisto brezkončno hrepenenje kmetijskega prebivalstva po zaslužkih v tovarnah, rudnikih, v mestih in pri obrtih, ker v tem poslu vidijo lažje življenje kakor pri kmetijskem stanu. Na nevarnosti, napornost dela in na to, da mora človek dostikrat v najslabšem zraku, najslabši hrani, stanovanju in pri družih neugodnostih prebiti večji del svojega življenja in da vsled tega popred umrje, malokdo misli in se še manj ozira.

Ti in mnogi drugi razlogi privedli so državno upravo do prepričanja, da bi bilo koristno kmetijskemu stanu in splošnosti, ako bi se tudi temu stanu omogočile take ugodnosti, kakršne že sedaj uživata industrijski in obrtni delavski stan. Ker ta spis nima namena kritizirati sedanji zakonski načrt o socijalnem zavarovanju, ki namerja ustvariti boljšo bodočnost kmetijskemu in obrtnemu stanu na deželi, zato navajamo s tem le glavna določila o teh zavarovanjih.

(Dalje pride.)

Zabavi in pouku.

Potopisne črtice.

(Dalje.)

„Glej ga no Pepeta! Kaj nisi bral v predlanskem koledarju družbe sv. Mohorja spisa „Mali vedež“?“

E, kdo bi vse bral?

„Jaz sem pa bral in zato tudi vem, da so drugod še veliko višji hribje, kakor na Slóvenskem. Zdaj pa že vidim, da nisi ti Pepe nič bolj učen, kakor jaz.“

O, jaz sem pa to že davno vedel, da med Jurčtom in Pepetom ni velike razlike. Sicer pa, kaj bi to modrovala? Bolje bo, da ti povem, kako je bilo še naprej. Kar se mi je zdelo v Pustriški dolini najbolj čudno, je pa to, da teče tam voda navzgor.

„Veš kaj Pepe, morda je bila pa takrat ravno polna luna, pa je uplivala nate, da se ti je zdelo, da teče voda navzgor.“

E, kaj bi se delal tako neverjetnega? O tem sem se pa vendar prepričal. Čim bolj sem gledal čez šipo železniškega voza, tem bolj sem bil prepričan, da teče tam poleg železniške proge voda navzgor.

„No, zdaj si se pa pokazal kot pravega Pepeta in nisi storil nečast svojemu imenu.“

Kako moreš reči kaj takega? Dokaži mi, če je to res,

„Pepe, to bo kmalu dokazano. Ti bi bil odprl okno, da bi ne bil gledal čez šipo, pa bi se bil lahko prepričal, da tudi tamkaj teče voda navzdol.“

Meniš li, da je šipa kriva?

„Šipa ni kriva, marveč tvoja glava. Saj vendar že skoraj vsak otrok ve, da se vidi čez nekatere šipe vse drugače, kakor je v resnici.“

A tako! Moj dragi, tacega fizika pa ni bilo med mojimi sopotniki, da bi mi bil raztolmačil to skrivnost. Tisti zdravnik, o katerem sem ti že pravil, da je bil v dotičnem kupeju, je bil seveda učen, toda v drugih strokah. Zdravniki se uče n. pr. spoznavati bacile. To so take majhne zivalice, katerih nihče ne vidi, kakor zdravnik. Takih živalic, kakor trdijo zdravniki, se nahaja pri nekaterih boleznih v človeku kar na biljone.

„Ti, Pepe, kako jih pa zdravnik šteje, če so v človeku?“

Vidiš Jurče, to je pa zopet vse drugače. Vzemimo človeka, ki ima jetiko. Temu izleti pri vsakem dihu iz ust toliko bacilov, kakor bi se lastovke selile. Seveda, drugi jih ne vidijo, le zdravnik je tako srečen. Jaz pa pravim, naj jih vidim ali ne, glavna reč je, da se mene ne lotijo.

Zato sem si pa tudi naprej vzel, ko bi jaz kedaj stregel kakemu te vrste bolniku, bom imel poleti eno okno bolniške sobe vedno odprto, po zimi bom pa vsaj večkrat prezračil sobo; pa bodo frčali bacili pri oknu vun. Če boš imel pa vsa okna bolniške sobe vedno zaprta, pa bacili od samega dolzega časa ne bodo vedeli, kaj bi začeli, pa se bodo lotili tebe.

Vidiš, take in enake reči je tisti moj sopotnik kot zdravnik natančno znal. Da bi bil pa on kdaj študiral, kam voda teče, tega pa ne verjamem. Temu dokaz je že to, ker je rekel, da na zdravljenje z vodo nič ne drži. Zakaj je pa pokojni župnik Kneipp ravno z vodo ozdravil toliko ljudi? Gotovo zato, ker je dobro poznal njene lastnosti.

Franzensfeste je železniško križišče, presedli smo v drug vlak, ki nas je čez Brenner pripeljal v glavno mesto Innsbruck, in od tam v Kufstein, zadnjo avstrijsko postajo. Tu sem moral vzeti v roke nemški denar, da sem si kupil vozni list za vožnjo po Bavarskem.

Kmalu nato je zapiskal bavarski vlak, s katerim sem se v družbi raznih sopotnikov pomikal sredi široke ravnine v smeri proti glavnemu mestu Bavarske.

Na postaji Rosenheim sem se moral še presesti iz osobnega na brzovlak, ki je imel pa toliko zamude, da je nas pritiral namesto o polosmih šele o poldevetih zvečer v Monakovo

„Ti Pepe, tako govoriš, da ti človek niti vmes ne more s kako opazko.“

Veš Jurče, tvojih opazk jaz nisem nič kaj vesel, ker se mi zde nekako prebodeče.

„No, če ti ni ljubo, da te motim, dovoli mi vsaj eno vprašanje. Jaz sem namreč radoveden, kako si prišel do denarja. V Gradcu sta si bila tvoj žep in denar skregana, kar naenkrat si ga pa imel za tako dolgo vožnjo dovolj.“

To uslugo ti pa že lahko storim, da ti to pojasnim. Veš Jurče, takrat bi me bil res lahko na glavo postavil, ne da bi bilo kaj padlo od mene, ampak predno sem odšel iz Gradca, sem oblekel druge hlače, pa sem bil še nekaj dotipal v njih.

„Izgovoriti se pa znaš, da si pomagaš iz zadrege.“

Ne, ne! Ti se motiš! V zadregi še niti bil nisem, ker se vseskozi na resnico opiram.

„Tako Pepe. Zdaj sem pa že zadovoljen za enkrat. Jaz grem zdaj po tej bližnici, ob enem imam pa tudi že polna ušesa.“

Kakor vsak, ki je zabite glave, da mu pride vsaka beseda le do ušes, naprej pa ne more.

„Veš kaj Pepe, ta je malo preveč po domače povedana, pa naj bo no. Z Bogom!“

Z Bogom Jurče! Na svidenje!

(Dalje pride.)

Politični pregled.

Kranjski deželni zbor. S toliko napetostjo se še ni pričakovalo nobeno zasedanje tega jedinega slovenskega parlamenta, kakor dne 8. januarja. Od zgodaj zjutraj so že ljudje šli k deželnemu dvorcu, da bi dobili prostorček na galeriji za poslušalce. Ljudstvo je bilo tudi nevoljno, ko je izvedelo, da je vlada poklicala v Ljubljano 140 orožnikov za prazen strah. Proti 11. uri še le dospje v dvorano vsi poslanci in nazadnje — dež. predsednik baron Schwarz, ki je povzročil z zadnjimi imenovanji toliko ogorčenost po vsem Slovenskem. Narodno-napredni poslanci ga sprejmo s silnim vriščem in nebrojnimi klici: Abzug Schwarz, Vun ž njim! Poslanci S. L. S. so mirni v zavesti, da hočejo s svojimi predlogi zadati pravi udarec narodnim nasprotnikom, kar se je takoj pokazalo. — Po pozdravu deželnega glavarja pl. Šukljeja se vrše volitve v deželni odbor. V splošni kuriji je izvoljen prof. Evgen Jarec, rodom Novomeščan, namestnikom pa nadučitelj Ravnikar. Ker je dr. Šušteršič svoje mesto odložil, je bil iz vse zbornice izvoljen s 44 glasovi jurist odvetnik dr. Pegan. — S. L. S. je vložila mnogo nujnih predlogov: Dr. Šušteršič in tov.: za pomnožitve zastopnikov dežele v c. kr. dež. šolskem svetu. Dr. Krek glede aneksije Bosne-Hercegovine. Dr. Lampe: glede pobiranja deželnih doklad za 1909. Dr. Šušteršič: glede dežel. posojila. Mandelj: glede deželne banke. Dr. Pegan: spremembo obč. zakona. Piber, Demšar, Lavrenčič: zakon za varstvo planin. Mandelj: Deželni zavarovalni zavod. Dr. Zajec spremembo lovskega zakona. Dr. Žitnik: spremembo cestnega zakona. Dr. Šušteršič: Preosnovo deželnih uradov. Jaklič: deželni zavod za pospeševanje obrti in deželni obrtni svet. Prof. Jarec: Slovensko vseučilišče v Ljubljani. Dr. Triller: ureditev učiteljskih plač. Gangl: Šolske zadeve naj se vzamejo poročevalcu vit. Kalteneggerju ter izročé slovenskemu uradniku. Govori, s katerimi so potem poslanci v naslednjih sejah vtemeljevali svoje predloge, ki so naredili povsod velikansk utisek. Bil je nepopisn prizor, ko je za Šušteršičev predlog glede c. kr. deželnega šolskega sveta vstala cela zbornica. Tako je bil brez razlike strank obsojen dosedanj šolski sistem na Kranjskem in tudi Nemci so priznali, da se morajo pomnožiti v c. k. d. š. svetu zastopniki slovenskega ljudstva. S tem je bil obsojen tudi ves vladni sistem nemško-liberalnega birokratizma. Prvi dan novega zbora je bil časten in zmagovit. Iz govora posl. Jarca omenjamo, da se je spomnil tudi novomeške gimnazije, o kateri se je zdravstveni svet izrekel, da je poslopje nedostatno. A vendar se še ne čuje, kedaj se bo začelo graditi novo gimnazijo. Če bi bila nemška, gotovo bi že stala palača.

V drugi seji so poslanci zvrstoma naglašali potrebe raznih stanov in krajev. Nas zanimajo bolj dolenski poslanci. Jaklič je priporočal, naj se osnuje obrtni svet pri dež. odboru. Istotako naj dež. odbor pri oddaji večjih del pred vsem izbira domače obrtnike; razdele naj se v manjše skupine ter oddajajo tudi malim obrtnikom. — Poslanec Matjašič opisuje potrebe Belokrajine. Ker ona toliko časa že prispeva deželi, je tudi slednje dolžnost pomagati Belikrajini. Omenja preložitve nevarnih klancev

n. pr. draški, vidoški itd. ter nujne cestne in vodovodne zadeve. Istotako toplo priporoča cestne potrebe novomeškega okraja. Jaklič kliče na pomoč Suhikrajini, da jim ne bo treba seliti se v Ameriko. Košak omenja, da še ni rešena prošnja občine Grosuplje, kjer vedno voda poplavlja senožeti. Ker potočno vodo pijejo prebivalci, so lani ondi imeli legar. Hladnik naglašja, da v Kranjski manjka kmetijskega pouka. Ta naj se pospešuje tako, da se ustanovi že letos na Grmu zimski tečaj; in naj se pomnoži število živinozdravnikov, ki naj tudi predavajo. V Krškem se mora na meščanski šoli tudi za kmečki pouk kaj storiti. Kmetijstvo naj se poučuje po nadaljevalnih šolah. Podpora učiteljem pa naj ne deli kak Kalteneger. Bartol zahteva, naj se regulira cesta Sodražica—Loškipotok, in več drugih v ribniško-kočevskem okraju. Istotako naj se ljudstvu oskrbi zdrave vode. — Poslanec Mandelj izvrstno pojasnjuje potrebo deželne banke za cenejo dobavo posojil, za podpore občinskih kreditov, za zboljšanje gospodarstva na polju, travnikih, planinah, podpora za gradbo raznih železnic itd. — Dr. Zajec izvrstno opiše škodljivost zajca in potrebo spremena lovskega zakona. Dr. Pegan pravi, da je zadnji čas, da se spremeni obč. zakon in nj. volivni red. Volitev naj bo tajna, da ne bodo upniki pritiskali na dolžnike. — Mandelj utemeljuje potrebo deželne zavarovalnice proti ognju, za življenje in za živino. Vsi taki in enaki predlogi so bili skoro soglasno odkazani raznim odsekom. Brezdvomno bodo potem postave v zbornici sprejete. Koliko dela v blagor našega ljudstva se je torej odprlo poslancem. S. L. S. je prevdarno začela sukati vajeti, ki jih je njej ljudstvo izročilo.

Goriški deželni zbor dozda ne more nikamor, ker mej strankami še ni prišlo do sporazuma glede izvolitve v deželni odbor. Pomnožitve odbornikov glede pisarniškega dela ni potreba, a vsaka stranka bi rada imela svojega odbornika.

Za slovensko vseučilišče se je zadnje nedeljo vršil v Ljubljani velik manifestacijski shod, katerega se je vdeležilo okrog 3000 ljudi. Tudi po deželi je bilo več takih shodov, ki vsi zahtevajo ustanovo slovenske univerze v Ljubljani.

Državni zbor se zopet snide 20. januarja. Ali se osnuje parlamentarno ministerstvo, še ni gotovo. Nemci imajo sploh preveč poslancev, ki hrepené po ministerskih sedežih.

Hrvatsko-srbska koalicija se baje krha. Zagorčeva stranka baje kani izstopiti, ker so Srbi vsled veleizdajske afere dokaj kompromitirani. Če je res, da je poslanec Zagorac stopil v razgovor z banom Rauchom, je to nekama sumljivo.

Na Balkanu je še zmirl vse napeto. Listi vsak dan drugači pišejo, kar danes trdijo, jutri spet zanikujejo. Gotovo je, da je Avstrija ob meji dobro pripravljena za vsako presenečenje. Dne 12. se poroča iz Carigrada, da so pogajanja mej Avstrijo in Turčijo venderle uspela. Avstro-ogrška da Turčiji za Hercegovino nekako odškodnino čez 50 milijonov kron.

Ban Rauch je podržaval zagrebško policijo; občinski zastop je temu oporekal, zato bo narbrž razpuščen. Hrvatsko vseučilišče je zaprto do izvršene obravnave proti zaprtim Srbom.

Ruska carska rodbina je bila zopet v veliki nevarnosti. Bombne eksplozije so odkrile veliko zaroto. Policija je našla pri dveh dijakih 1000 kg dinamita in mnogo terorističnih spisov.

Na severnem Španskem je grozen ciklon (vrtinec) povzročil silno škodo, tudi mnogo ljudi je ponesrečilo.

Nemški cesar je ob novem letu zopet govoril in izdal nasproti svojim generalom tajnosti, ki so prišle mej svet. Videti je, da je ves položaj v Evropi napet.

Dopisi.

Iz Šmihela. V nedeljo v Šmihel. V nedeljo popoldne po litanijah se vrši že zadnjič naznanjeni shod „Kmečke zveze za novomeški sodni okraj“. Razpravljalo in razgovarjalo se bo o novem vladnem zakonskom načrtu za starostno zavarovanje. Govorilo se bo o tem velevažnem vprašanju s posebnim ozirom na kmečki stan, nekoliko tudi o delavskem in obrtnem stanu. Namen tega govora je pojasniti pomen starostnega zavarovanja, da se odpravijo razni dvomi in pomisleki, ki vladajo med kmeti, obrtniki in delavci. Vsak bo svobodno lahko povedal na shodu, kaj se mu zdi dobrega in kaj slabega na vladni predlogi. Vse pomanjkljivosti in hibe, katere bomo našli, bomo poročali našim poslancem, ker zdaj je še čas, da se zakon premeni, da se nedostatnosti zakona odpravijo. Drugi govornik se bo pečal z lovskim zakonom. Ravno ta teden se peča deželna zbornica s

premembo tega zakona, zato je sedaj primeren čas, da se podučite o slabostih sedanjega zakona in o prednostih bodočega. Primerno pa tudi radi tega, ker nam ravno v tem času dela zajec največ škode. Zberite se vsi možje in mladeniči, kmetje, obrtniki in delavci iz celega novomeškega okraja v šmihelski dvorani, da se podučite o kmečkem penziju in da napoveste zajcu smrt. — Pri nedeljskem shodu Kmečke zveze v Šmihelu popoldne ob 3. uri se bo govorilo tudi o slovenskem vseučilišču. Vsi povzdignimo glas za pravice našega naroda.

Iz Šmihela. Na sv. Treh kraljev dan popoldne se je vršil občni zbor „Ljudske knjižnice“. Po tajniškem in blagajniškem poročilu se je izvolil novi odbor: predsednik g. Josip Appe, tajnik g. Val. Tomc, blagajnik g. Josip Šušteršič. Pri slučajnostih se je sklenilo, da naj znaša udnina za celo leto le 50 v. S tem je omogočeno vsakemu pristopiti k društvu. Sedaj, ko so še dolgi zimski večeri, ko nimate zvečer nobenega dela, sedaj segajte pridno po knjigah. Dobite jih lahko ob vsakem času. Knjig je veliko, lepih, podučljivih, zanimivih, za mladino in odrasle. Ta teden si je nabavila knjižnica tudi vse boljše novejšje knjige, katere so izšle zadnjih par let. Berilo je skoraj zastoj, pridite, vzemite in berite!

Iz Gorenjega Polja. Pri občnem zboru „Kmečke zveze“ na Gor. Polju obč. Toplice je bil izvoljen za leto 1909 sledeči odbor: Predsednik Klinec Anton, tajnik Pečjak Jože, blagajnik Bradač Jože, odborniki Fink Franc, Šenica Janez, Šercej Jože. Pregledovalca: Hočevnar Franc, Pečauer Janez.

Dne 22. novembra 1908 sta predavala o kmetijstvu in vinoreji g. vodja Rohman in g. pristav Zdolšek. Da nas zanimajo taka razpravljanja, je pokazala nabito polna soba društvenikov. Hvala njima, posebno g. vodji za tako dober in primeren pouk.

Ker ima to naše društvo vsak mesec sejo, se priporoča gg. veščakom in strokovnjakom, da nas v enakem oziru obiščejo in pripomorejo k napredku in izboljšanju naših kmetijskih razmer s poučnimi predavanji.

Jože Pečjak, tajnik.

Dostavek uredništva. Objavili smo Vaš dopis, da si nam še niso znana pravila ondotne zveze. Opozarjamo Vas na to dejstvo, da obstoji tukaj „Kmečka zveza“ za ves sodni okraj novomeški, katera zboruje v nedeljo 17. t. m. v Šmihelu. Ali bi ne bilo primerniše, da se ti dve zvezi združita, če imata obe slični namen? Kolikor bolj se moči cepijo, tem manj se koristi skupni stvari. V tej skupnosti ne smejo odločevati osebnosti, in če ena ali druga oseba komu ni všeč, zato ne sme trpeti skupni blagor. Svetujemo Vam, da si razširite svoje obzorje tudi na gospodarskem polju, vdeležbo na vseslovenskem kmečkom stanovskem shodu, ki ga S. L. S. sklicuje na nedeljo 31. januarja v Ljubljano v dvorani Union. Uprav zdaj omenja „Slovenec“ v št. 6., da se bode „na tem shodu obravnavalo tudi vprašanje vzajemnega delovanja kmečkih zvez. Tudi tu bo treba temeljite preosnove in marsikakem oziru, da se bo naše politično, gospodarsko in kulturno življenje še bolj živo razvilo. Vzajemno delo vseh slovenskih kmečkih zvez bo velikega pomena za naše javno življenje.“ — Ako kanite delovati v tem zmislu, nam bodo Vaša poročila dobro došla.

Iz Doberniča. Dragi list! Ni še dolgo, ko si med svojimi dnevnimi novicami priobčil članek, da naše „Kat. Izob. Društvo“ umira! Da pa ni res tako mrtvo, se Vas drage „Dol. Novice“ prosi, da v prvi številki sledečo izjavo priobčite:

Leta 1907 je bilo rednih udov 26 in letnega preostanka K 31'45. Leta 1908 je bilo pa rednih udov 51 in preostanka K 93'45 in še proti temu, da je bilo pretečeno leto več naročenih časnikov, in več nakupljenih društvenih potrebščin, kakor: zastava slov. trobojnica, tabla za društveni napis in še mnogo dr. Na občnem društvenem zboru, dne 27. decembra 1908 se je predlagalo, da se časopisje pomnoži, kar se je tudi odobrilo. Tako bomo imeli tekoče leto „Slovenca“ dnevnika dva iztisa, in drugih časnikov tednikov izdatno množino. Društveniki so že svojo udnino večinoma vplačali, in se še mnogoštevilno novih udov priklaša. Upati je, da se bodo v društvo vpisovali vsi zavredni možje in mladeniči, posebno sedaj, ko smo izvolili za predsednika našega novega vrlega preč. g. župnika Frana Kralj-a. Že takoj po izvolitvi so nam obljubili, da bodo v društveni sobi prirejali večkratna predavanja, ki se jih bomo pa tudi radi udeleževali, da se vsestransko izobrazujemo, in organizujemo! Pripravili se bomo letos tudi za igre, ker se bode v prvič kot tako nastopilo v našem Doberniču!

Od Vas dragih „Dol. Novic“, ki boste letos v petih iztisih kot tednik k nam v društvo prihajale pa pričakujemo, da bo-

demo mnogo čitali o gospodarstvenih strokah in se učili kmetijske, vinogradske obrtnije.

Ob tej priliki pa še enkrat pozivlja društveni odbor, da naj bi ne bilo v naši župniji brez dobrih časnikov, ali pa da bi ne bil kateri možki vpisan v naše „Kat. Slov. Izob. Društvo“ ki ima edini namen se vsestransko izobrazevati.

Toraj le v društvo, pa knjige in časnike v roke. Kužnik Fran, podpredsednik, l. r. Rajner Franc, tajnik, l. r. (Veseli nas, da ste društvo lepo poživili. Krepko naprej! Uredništvo.)

Belokranjski glasnik.

Iz Črnomlja. (Shod „Kmečke zveze za Belokrajino“.) Dne 6. t. m. popoldne ob pol štirih je priredila „Kmečka zveza za Belokrajino“ v prostorih g. župana J. M. Skubica javen ljudski shod za slovensko vseučilišče. Podpredsednik K. Z. g. župan J. M. Skubic je otvoril zborovanje in dal besedo g. predsedniku „Slov. dijaške zveze“, pravniku M. Natlačenu, ki je orisal v živih barvah neznosne razmere, v katerih se nahaja slov. dijaštvo na nemških vseučiliščih. Drugi govornik g. pravnik M. Malnerič je ovrgel razne trditve, da je slovenski narod nesposoben za lastno vseučilišče in povdarjal vsestranske koristi, ki bi jih imel slovenski narod od svojega vseučilišča. Nato so se z navdušenjem sprejele sledeče resolucije: Shod „Kmečke zveze za Belokrajino“ v Črnomlju, dne 6. jan. 1909: 1. protestira najodločneje proti neznosnim razmeram na avstrijskih nemških vseučiliščih in pozivlja vlado, da nastopi energično proti brutalnemu početju nemškega burševstva in stori konec nemškemu nasilstvu; 2. pozivlja vlado, da ustanovi čimprej popolno slovensko vseučilišče v Ljubljani; 3. priznava Italijanom pravico do lastnega vseučilišča, da pa odločno protestira proti ustanovitvi istega v Trstu; 4. pozivlja vlado, da pripozna študije in izpite na zagrebškem vseučilišču tudi za v avstrijskem državnem zboru zastopane kronovine ter za Bosno in Hercegovino. Istočasno pozivlja vlado, da čimprej izpopolni zagrebško vseučilišče z medicinsko fakulteto. — Na shodu je bilo mnogo občinstva, zlasti veliko število mož iz Črnomlja in okolice, da so bili vsi prostori napolnjeni. Z velikim zanimanjem in živahnim pritrdjevanjem so sledili izvajanjem obeh govornikov, kar kaže, kako dobro ljudstvo umeva važnost predmeta, o katerem se je razpravljalo.

Iz Podzemlja. Čitali smo, da je v nemškem Gradcu dne 21. decembra 1908 umrl dr. Benjamin Ipavec — brat nedavno prej umrlega dr. Gustava Ipavca. Oba sta bila izvrstna zdravnik — pa tudi slavna glasbenika, skladatelja, ki sta prešinila svoje pesmi s pravim narodnim duhom, tako da se jih je slovenski narod poprijel z radostjo in posebno navdušenostjo. Kdo ni ginjen od sivega starčka do nežnega otroka, ko sliši toliko priljubljeno pesem: „Kje so moje rožice?“

Živela in umrla sta ta dva brata v zeleni Štajarski, kako to, si bo mislil čitatelj „Dol. Novic“, da se od tukaj poroča o njiju smrti? Glejte, uprav zdaj opozarja v 1. št. „Dom in Sveta“ tukajšnji rojak, sedanjí prebendar pri prvostolnici v Zagrebu, znani slovenski in hrvatski pisatelj Janko Barle, slovenski svet na ta dva skladatelja. Iz njegovega spisa je razvidno, da sta bila po svojem očetu Francišku belokranjskega pokolenja. Oče naših glasbenikov je bil namreč rojen v naši fari. Dr. Benjamin Ipavec je hranil rojstno spricevalo svojega očeta. Izdala ga je še v francoski dobi dne 19. maja 1814 tedanja mérija ali županstvo v Gradcu. V njem potrjuje mēr ali župan Žiga Gusič, da je po krstni knjigi fare podzemeljske Franc, zak. sin Jurija in Marije Ipavec v Gradcu št. 11 rojen dne 11. avgusta 1776. Kuma sta bila Nikolaj Zupanič in Ana Simonič, krstitelj pa tedanjí župnik podzemeljski Mihael Konda. — Ta Franc je postal po smrti svojih starišev zgodaj sirota in je bil ovčji pastir pri dveh svojih sestrah. A v 12. letu ga pošlje sestra k starejšemu bratu Matiju, ki je bil okrožni kirurg ali ranocelnik v Celju, kjer mu je pomagal v brivnici in pri obvezovanju bolnikov. Fant je bil tako nadarjen in vedoželjen, da se je pri bratu izučil zdravilstva in l. 1797 napravil tudi izkušnjo. A hrepenel je še po večji izobrazbi, za to je l. 1800 stopil v službo pri medicinskem profesorju Saulu v Gradcu, ondi še dalje študiral ter se izučil za pravega ranocelnika. L. 1805 pa se je naselil v trgu Št. Jurij (ob sedanji južni železnici) in ondi začel zdravniško prakso. Tu se je oženil s Katarino Schweighofer, ki je bila glasbeno zelo izobrazena. Iz tega srečnega zakona sta priklila slavna slovenska skladatelja Benjamin in Gustav — čiju spomin ostane v slovenski pesmi neminljiv.

Domače novice.

G. Franc Novak, kapelan v Stopičah, je imenovan za vojaškega kurata II. vrste v rezervi.

Umrli sta Ivan Lavrenčič, poslanec Vipavskega okraja, načelnik ondodne Kmečke zveze. Zelo požrtvovalen rodoljub. — Dne 10. jan. v Križih pri Trziču župnik **Fran Porenta**, ki je svoj čas kaplanoval v Sv. Križu pri Litiji.

V **Ljubljani** se je fin. svetniku dr. Ivanu Mrak omračil um, da se je ustrelil.

Osebnost. G. Anton Svetek je iz Novega mesta poklican k c. kr. finančnemu ravnateljstvu v Ljubljano.

Umrli je Novem mestu Ivana Klun, hišna posestnica, v 67. letu svoje dobe. Pogreb je bil danes ob 4. uri popoldan.

• **Zobozdravniški in zobotehnični atelje** je bil v Novem mestu resnično potreben, to dokazuje dejstvo, da so ordinacijske ure vedno za tri dni vnaprej oddane. G. dr. Strašek si je naročil iz Berolina posebno dobro izvežbanega tehnika, kateri je bil kot tak nastavljen na velikem, od visoke aristokracije zahodnjega Berolina obiskovanem zobozdravniškem zavodu. In tako je postalo Novo mesto tudi v tem oziru rasnično napredno. Priporočamo dr. Straškov atelje najtoplejše!

Slovenci! Slovenke! V nedeljo dne 17. t. m. na javen ljudski shod, ki se vrši ob 11. uri dopoldne v mestni dvorani novomeški! Razmere na avstrijskih nemških univerzah so postale neznosne, nemško-nacionalni burši so zavladali na njih; slovensko dijaštvo je brezpravno! Zato in tudi, ker hočemo živeti v Avstriji kot narod, hočemo zahtevati od vlade, da reši že enkrat slovensko vseučiliško vprašanje, da nam ustanovi lastno — slovensko univerzo! Ob enem hočemo kar najodločneje protestirati proti imenovanju nemškega deželnega šolskega nadzornika za Kranjsko ter zahtevati od vlade, da izpolni svojo obljubo glede zidanja novomeške gimnazije. Zatoraj vsi na shod! Nemške nadvlade mora biti lenkrat konec! Dovolj naj bo zatiranja, dovolj hlapčevanja! Slovensko ljudstvo izpolnjuje vestno svoje dolžnosti, torej zahteva tudi svojih pravic!

Predstava. Dekliška mar. družba priredi v Šmihelu drugo nedeljo popoldne predstavo. Natančnejši vzpored objavimo v prihodnji številki. Kakor se sliši, bo zelo zanimivo.

Salonski orkester priredi v nedeljo 17. januarja 1909 v salonu gostilne g. Windischer-ja v Kandiji koncert z jako izbranim vsporedom. Vstopnina za osebo 40 v, za obitelj 1 K. Začetek točno ob 7. uri zvečer.

Dolenjskega pevskega društva v Novem mestu redni občni zbor se vrši dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer v pevski sobi Narodne čitalnice. Vabijo se vsi člani dol. pev. društva k polnoštevilni vdeležbi in to zato, ker obhaja naše društvo letos 25 letnico svojega obstanka.

Dol. pev. društvo je v početku tako vrlo nastopilo, da je bilo središče vsega javnega življenja v Novem mestu. Najslajnejše veselice z mnogoštevilnim zborom je prirejalo ne samo doma, marveč po vseh večjih sosednjih trgih ponašalo lepoto slovenske pesmi med narod, ter tako izvajalo tudi kulturni namen svoj. Povzdignilo se je na višek, se združilo v podružnice Glasbene Matice. Zbori iz „Stvarjenja“, Dvořakovega „Stabat Mater“ Händlove „Alleluja“ itd. so se proizvajali s po 70 — 80 pevskih moči. Podalo orkestralne simfonične odlomke. A osebnosti so pripravile naše društvo do tega, da danes premišljujemo, ali naj ta mlačnost, ki je zavladala tekom par let, umori naše prepotrebno društvo, ali naj občni zbor dne 20. t. m. vrže mlačnost iz društva, ter pristopijo vsi pevci in pevke spet v društvo, ga poživijo ter zopet postavijo na ono višino kot nekaj.

• **Za bolnico cesarice Elizabete**, je mil. g. prošt nadalje prejel: za monštranco od preblag. rodbine dr. Kavčičeve 100 K; od preblag. gospoda okrajnega glavarja barona Rechbacha 100 K; od preblag. gosp. okr. glavarja pl. Lehmana iz Konjic 50 K. Lepo garnituro za zajutrek g. Seidl. Darovali so še: Tvrdka Fr. Gottwald na Dunaju lep kotliček in kropilnik: tvrdka M. Samaša v Ljubljani 4 romanske svečnike: M. Štravs, kuharica 10 K in 10 voščenih sveč; tvrdka Krisper v Ljubljani dva svečnika; g. Franc Omersa sen., v Kranju 30 K; Neimenovan nekoliko dragocenih kamenčkov za monštranco; g. Franc Kenda v Novem mestu lepo svetilko; gospa Poula en star tolar in staro dvajsetico; g. Kalčič dva stara tolarja in pet dvajsetic za monštranco; mil. g. prelat Flis prekrasen bel plajšč s podobo matere Božje; g. Fr. Kovač obrok 20 K. — Visokočastiti gg. očetje Kartuzijanci so vposlali naravnost iz Pariza krasen srebrn znotraj pozlačen kelih. — Bog povrni!

V cesarice Elizabete bolnico v Novem mestu je bilo sprejetih meseca decembra 1908 20 bolnic, od meseca novembra jih je ostalo v oskrbovanju 15, skupaj toraj 35. Oskrbovalnih dni se je nabralo 563, odpade tedaj na eno bolnico 16'08 oskrb. dni. Umrli sta 2 bolnici in sicer 1 za naduho, in 1 za davico. Ozdravljenih je bilo izpuščenih 9, izboljšanih 3 in neozdravljenih 3 bolnic. Za mesec januar 1909 je ostalo 18 bolnic v oskrbi. V bolnico prihaja vedno več bolnic, kar je pripisovati ljubeznivemu ravnanju, elegantnim in pripravnim prostorom, kakor tudi dobri hrani. Sploh pa izgublja ljudstvo neumestno in neutemeljeno nezaupnost napram bolniškim zavodom. Sedaj se šele vidi, kako neobhodno potrebna je bila ženska bolnica v Novem mestu, kaka dobrota je ta zavod za trpeče človeštvo. Tudi precej majhnih otrok se nahaja v oskrbi in se občinstvo opozarja, da se sprejemajo tudi dečki do 6. leta. Najboljši dokaz frekvence so zgoraj označene številke, katere so se tekom januarja 1909 že znatno zvišale, saj je sedaj že zasedeno skoro celo prvo nadstropje z bolniki. V kratkem pridejo sterilizatorji, v katerih se vsa obvezila tako prekuhajo, da postanejo le-ta brezgljivna. Izvrševale se bodo potem tudi najtežje operacije, ne da bi se bilo treba bati prisada. Sicer se je pa že dosedaj napravilo več vzpešnih operacij. Upati je tudi na vpeljavo elektrike in Röntgenovih žarkov, s katerimi se lahko vidi v notranje dele človeškega telesa. V bolnične svrhe je darovala gospa Antonija Valka vdova po c. kr. okr. nadinženirju 10 K. Bog povrni!

Vseslovenski kmečki shod dne 31. jan. bo znamenit. Kdor se hoče vdeležiti, naj se zgleda do 20. jan. pri svoji „Kmečki zvezi“, ali pa pri našem uredništvu, da dobi vstopnico.

Darila. Ministerstvo za javna dela je podarilo obrtni nadaljevalni šoli v Novem mestu tisoč kron za šolske potrebe in 60 kron za nabavo knjižnice vajencem. Ministerstvo za bogočastje in pouk pa je podarilo gimnazijski dijaški knjižnici dve sto kron, sto za nemški in sto za slovenski oddelek, za katero svoto se je nakupilo sto trideset klasičnih novih knjig, nemških in slovenskih, za dijaško knjižnico. In tako se je spopolnila dijaška knjižnica z imenitnimi knjigami.

Nezgoda. Zmrznil bi bil kmalu Janez Šašek, 24 letni posestnik iz Pangerčgrma št. 14. 2. t. m. je šel v Sošice na tedenski sejm. Domov grede je v Gorjancih opešal in še le drugi dan opoludne so ga našli vsega premrzlega. Ko so mu škornje izrezali, da so ga sezuli, so ga pripeljali v bolnico usmiljenih bratov v Kandijo. Ravno ta dan 1. 1904. dobili so v šumi „Boršt“ zmrznenega 75 let starega kravjega barantavca Janeza Vidic iz Sel št. 7. O ti kravja barantija, ali je ni preveč ravno Podgoro?!

Rojenih je bilo v preteklem letu v Šmihelu 148, umrlo 81, oklicanih 54, poročenih 32 parov.

Naznanila mestne policije v Novem mestu leta 1908. Aretiranih je bilo zaradi raznih prestopkov 59 oseb, zaradi prestopka policijskega, zdravstvenega, požarnega in stavbenega reda 55 oseb; skupaj 114. Leta 1907. je bilo aretiranih 85 oseb, samo naznanjenih je bilo 125 oseb; skupaj 210. Leta 1906. je bilo aretiranih in samo naznanjenih 186 oseb.

Svarilo. V Arnheimu na Reni se je pred kratkim zopet ustanovila banka, ki vara ljudstvo s srečkami in sicer pod imenom „Rheinländische Credit Bank“. Ta banka išče svoje žrtve tudi v naših krajih.

„**Kranjska vina**“. — Pod tem naslovom je izdal c. k. vinarski nadzornik za Kranjsko Bohuslav Skalický reklamno brošuro v češkem jeziku, katera je namenjena, da naše brate na češkem ozemlju soznanja s kranjskimi vini. Najprej opisuje naše deželo, opozarjajoč na njene prirodne krasote po Gorenjskem, Notranjskem in Dolenjskem; potem pa kaže na kakovost vipavskih in dolenjskih vin, toplo jih priporočajoč bratom celom. Bog daj, da spis doseže svoj namen in naša vina spravi tudi na sever!

Promet in gostilna — se glasi krasen list, ki ga na svetlo daje „dezelna zveza za tujski promet na Kranjskem“. Ima tako tehtne, poučne članke, da ga mora imeti vsaka gostilna na Slovenskem. Dolenjci pripravite se, ko stečejo nove železnice, da bote znali ptujcem primerno postreči. Tudi na Dolenjsko bodo prihajali na letovišče. Vsaj boljše gostilne naj javljajo zvezi, s koliko sobami razpolagajo.

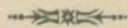
Slovenskim trgovcem in rudniškim interesentom. Bele vrane so med nami, ki se zanimajo za trgovsko stran rudniških in podobnih vprašanj. Ptujci obogate pri nas, ne da bi delali, od podjetij, ki dajo domačinu težaku komaj vsakdanjega kruha. Tega ni kriva šele v poslednji vrsti skoro popolna neinformiranost v teh zadevah, ki jo opazujemo v svojih vrstah. Da bi odpomoglo tem nezdravim razmeram, je naprosilo uredništvo „Trgovskega

vestnika“ priznanega strokovnjaka na geološkem polju, našega dunajskega rojaka g. dr. Karla Hinterlechnerja, člana c. kr. geološkega državnega zavoda (Dunaj III/2, Resumofskygasse 23), da napiše za imenovani list spis, ki bi podučil vsakega zainteresenta o prvih korakih, ki jih ima storiti, predno financuje kako rudniško podjetje in še o tem in onem, kar pride v poštev pri takih vprašanjih. Z ozirom na važnost aviziranega spisa za naš domači kapital, si štejemo v svojo časnikarsko dolžnost, opozoriti nanj slovensko javnost. Izhajati prične ta za naše razmere jako pomembni članek meseca januarja 1909 ter bode izhajal skoro celo leto.

Izšel je V. zvezek Jakob Aljaž-evih „Mešani in moški zbori“. — Cena 50 vinarjev, kakor pri prejšnjih zvezkih. Priložena je tudi najnovejša Aljaževa skladba „Stražniki“. Ker je ta pesem zelo primerna in izraža Aljaževa skladba prav dobro čustva in misli, katere je položil Gregorčič v te svoje kitice, oddajamo to skladbo vsem slovenskim pevskim zborom in društvom tudi v večjem številu na zahtevo brezplačno. Skladba budi v srcu pevca in poslušalca narodno zavest. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Toplo priporočamo.

Josip Gasteiner — Ivan Volc: Knjigovodstvo za dvo-razredne trgovske šole, nam Slovincem potrebna knjiga, je pravkar izšla v založbi slovenskega trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani. Knjiga obsega popolno knjigovodstvo, služila bo tako šolskemu pouku kakor zasebnemu študiju izbornu. Vsebina knjige je jako bogata. Cena v platno vezani knjigi, ki ima 300 strani, je 4 K 50, po pošti 30 h več. Slovinci: sezite po tej knjigi, ki smo jo jako pogrešali!

Biskup Zagrebački grof Mirko Esterházy. — S tem naslovom je nedavno na svetlo dal naš rojak slovenski in hrvatski pisatelj Janko Barle, sedaj prvostolni prebendar v Zagrebu, študijo o imenovanem škofu, ki je od l. 1708—1723. uzorno vladal Zagrebško škofijo. Mej drugim se čita, da so v tisti dobi prihajali v Zagreb k mašniškemu posvečenju osobito kleriki iz kranjskih in štajerskih samostanov, n. pr. iz Stičine, Kostanjevice in Zajcklostra. Posvečeval jih je enkrat tudi novomeški prošt Jurij pl. Marotti, ki je bil ob enem tudi pičanski škof v Istri. Uprav zdaj je znamenito izvedeti, da se je biskup Esterházy najbolj zavzel za cesarja Karola VI., da so se Hrvati vže l. 1713 izjavili za pragmatično sankcijo, tedaj celih 10 let pred Madjari. Trojedina krajevina je s tem priznala pravo nasledstva Habsburžanom tudi v ženskem kolenu. — L. 1725 je Esterházy postal ogrski primas-nadškof v Ostrogonu, kjer je umrl l. 1745. — Monografije Barletove pojasnjujejo tudi slovensko zgodovino.

Gospodarske drobtine.

— **Naročilo na modro galico.** Za novomeški okraj bo pre-skrbela potrebno galico novomeška kmetijska podružnica, kakor v zadnjih letih. Vinogradniki iz novomeškega okraja naj jo naroče pri svojih županstvih in naj jo tam primerno zaarajo. Županstva pa naj pošljejo nabiralne pole za naročitev modre galice kmetijski podružnici zadnji čas do 15. februarja t. l. Cena modri galici še ni znana.

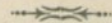
— **Kmetijski tečaj v Kostanjevici** bo od nedelje 17. t. m. do torka 19. t. m. Tečaj se prične v nedeljo ob 3. popoldne in konča v torek ob 11. dopoldne. Opozarjamo na ta tečaj še enkrat vse gospodarje in gospodinje iz Kostanjeviške okolice, iz občine Sv. Križ in Št. Jernej. Na sporedu tečaja so predavanja iz najvažnejših strok dolenskega kmetijstva, zato se nadejamo obilne udeležbe. Kdor le more, naj pride k tečaju. Pokažimo z obilno udeležbo, da se tudi Dolenjci zavedamo svojega kmet-skega stanu!

— **Kmetijski tečaj v Semiču.** Ta tečaj se priredi od nedelje 31. januarja do ponedeljka 1. februarja t. l. Na sporedu tega tečaja stoji pouk o gnojenju in o umetnih gnojilih, o kletarstvu in o kmetijskem združništvu. Predavali bodo vodja Rohrman, nadzornik Skalicky in tajnik zadružne Zveze Kralj. Predavanje bo združeno s praktičnimi demonstracijami.

— **Oddaja ameriških trt in cepljenk.** Kmetijska po-družnica bo oddala iz svojih nasadov letošnjo pomlad okoli 30.000 bilf riparije portalis in 50.000 cepljenk. Cena bilf znaša po 4 K za 100, cepljenkam pa po 20 K za 100 komadov. Pri večjih naročilih se cena primerno zniža.

— **Naprava jam za sadno drevje.** Potrebne jame za sa-ditev sadnega drevja je treba čimprej napraviti. Te jame naj

se izkopljejo dosti prostorne. Širokost jame bodi saj en meter, globokost pa najmanj pol metra. Pri nas se delajo take jame navadno preplitvo in premajhne. Potem se ne smemo čuditi, da sadno drevje ne raste. Sadno drevo, ki pride iz drevesnice, po-trebuje dobro obdelane zemlje. Pri saditvi je treba drevju tudi nekoliko pognojiti, da nam bolje vsepa. Izvrsten je kompost za tako gnojenje. Čim bolj bodeš postregel mlademu drevescu, bolje ti bo rastlo in več veselja ti bo delalo. Tanka in kamnita zemlja ni za sadno drevje. Tudi to si moremo zapomniti, kadar izbiramo prostor za sadno drevje.

Ameriški novičar.

Izselitev. Tekom zadnjih štirinajst dni se je ali se bo v Ameriko izselilo blizu 40 oseb iz župnije: Stopiče. Dal Bog! da bi vsi našli srečo, ki je osobito sedaj še zelo opoteča tamkaj za veliko lužo, ker razmere še niso urejene vsled lanske krize. Dobro delo bi tudi storil, kdor bi se izseljencev zavzel. Čuje se namreč, da agenti s pretirano visokimi cenami pritiskajo na nje, kakor bi hoteli nadomestiti zgubo, ki so jo imeli prete-čeno leto.

Chicago. III. Tu so si Slovinci ustanovili stavbinsko društvo z imenom „Slovenski dom“, ki je ob enem hranilnica in poso-jilnica. Take vrste je to prvo slovensko društvo v Ameriki. Namen mu je, da rojakom pripomore do lastnega doma in imetja. Tu je že okrog 40 Slovencev, posestnikov lastnih hiš, ki so prišli do njih, ker so bili člani čeških in nemških stavbinskih društev. Zato so posneli pravila po čeških in nemških društvih, katera imajo že dolgoletno skušnjo. Stojé pod državnim nadzorstvom.

Bankerot Franka Zotti et Co. Pokrajinsko sodišče Z. D. v New Yorku je razglasilo, da bo — oziroma je že bila — javna dražba vse imovine te falitne hrvatske banke dne 30. dec. 1908. Ako je kateri Slovenec kaj prizadet, ve, kam se mu je obrniti.

Slovensko-Amerikanski koledar za leto 1909 je izšel v založbi „Glas Naroda“.

V Pittsburgu Pa. so prišli na sled velikim sleparijam v mestni hiši. Med sto odborniki jih je komaj šest, ki se niso dali podkupiti. Mnogo starešin je že zaprtih.

Duluth, Minn. Dne 30. novembra 1908 je tukaj v bol-nišnici umrl naš rojak Ivan Gregorič. Bil je v Ameriki 29 let in doma iz Loškega potoka pri Ribnici. Ker ni bil pri nobenem društvu in ni imel denarja, smo morali nabirati pri usmiljenih rojakih za njegov pogreb, da smo ga pokopali kakor katoličana. Že zopet jako žalosten vzgled za take rojake, kateri še niso pri nobenem društvu!

Velikansko podjetje. Milwaukee. Wis. United States Steet Corporation namerava zgraditi velikanske tovarne kakih 6 milj daleč od Dulutha in Superiorja. Tu bode trust zgradil povsem novo in moderno mesto. V to svrhu bodo potrošili deset mili-jonov dolarjev.

Potresni sunki v San Franciscu in Montani. San Fran-cisco, Cal., 24. dec. V San Franciscu in bližini se je pripetilo dne 22. dec. več lahkih potresnih sunkov, ki pa niso napravili kake škode. — Butte, Mont., 24. dec. Tekom zadnjih treh dni je bilo čutiti več potresnih sunkov, ki so se razprostirali od Yellowstone Parka do Virginia City, Mont., oziroma v daljavo 75 milj. V Virginia City je napravil potres dokaj škode, kajti mnogo hiš je popokalo in tudi na zemlji se je napravilo več razpoklin. Naj-hujše je bilo čutiti potres pri Krater Lakes, južno od Virginia City. Krater Lakes je cela vrsta malih jezer, katera se nahajajo v odprtinah ugaslih vulkanov.

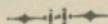
Iz New Yorka se poroča: Slovensko Rafaelovo družbo za Ameriko že imamo. Čast in hvala Bogu! Veliko je bilo truda, veliko pisanja, veliko posvetovanja predno je bilo mogoče stopiti na dan. Vendar o tem prihodnjič. Častni predsednik je veleč. Mons. Jos. Buh, predsednik č. g. Josip Tomšič, Forest City. Pa., predsednik g. Avg. Jakopič, 412 St. Marks Ave, Brooklyn, za-pisnikar g. Alojzij Češarek, blagajnika g. Valentin Vavpotič in g. Anton Podgornik, nadzorniki g. Anton Burgar, g. Frank Tassoti in g. Anton Stucin, voditelj družbe in misijonar o. Kazimir. Vsa pisma glede družbe naj se naslove na predsednika, pisma v za-devi izseljeništvu na o. Kazimirja Zakrajšek, 135 E. 2. Street New York City.

Pošiljanje prtljage potom pošte v Avstrijo. Pogodba med Zjedinjenimi državami in Avstrijo je dobila s 1. jan. svojo veljavo. Med Zjed. državami in Avstrijo so se zjediniili glede po-

šiljanja prtljage po pošti, kateri dogovor stopi s 1. januarjem 1909 v veljavo. Ogrska je pri tem dogovoru izključena. Po tem dogovoru se sme prtljaga iz Zjed. držav v Avstrijo in iz Avstrije v Zjed. države tedaj po pošti poslati, ako ista ne tehta več kakor 11 funtov in ni več kakor 3 čevlje in 6 palcev dolga, ali pa ima 6 palcev v dolžini in obsegu. Porto, 12 centov za vsak funt ali ulomek enega funta, se mora v naprej plačati.

V Jolietu je umrl Slovenec Fran Fink.

Največji kolodvor na svetu bo v New Yorku, iz marmorja in granita bodo poslopja; stalo bo vse 120 milijonov dolarjev.

Raznoterosti.

* **Spomini na francosko dōbo.** Ob stoletnici Napoleonove „Ilirije“ namerava „Slovenska Matica“ izdati „Zbornik“ o zgodovini naših dežel v tedanji dōbi. Važen zgodovinski vir pa je ustno sporočilo narodovo, ki se izraža v raznih pripovedkah, anekdotah, pesmih. Zdaj je še najti mnogo blaga te vrste med ljudstvom, a skoro bode izginilo popolnoma. Da otme pozabljivosti ljudske spomine na francoske čase, je sklenila „Matica“, jim posvetiti posebno knjigo. — Zato nujno prosi svoje člane, da bi blagovolili sodelovati pri nabiranju tega narodnega blaga. Vpoštevati je zlasti: pripovedke o bojih s Francozi, narodne pesmi o Napoleonu in Francozih, prevode, pisma in zasebne rokopisne podatke, krajevna imena, narodne izraze (morda tudi običaje), ki so francoskega izvora (n. pr. „mēr“, „fronk“ tudi podobe, orodje, knjige in napise iz francoske dōbe, izkratka vse, kar je še preostalo sledov nekdanjega francoskega vpliva na zgodovinski razvoj našega naroda. — Iz črnomaškega okraja nam je že došla zbirka takih spominov; treba jo je le še izpopolniti s poročili iz drugih krajev naše domovine. Vsako poročilo bode dobro došlo. One gospode in društva, ki bi hotela prevzeti nabiranje tega gradiva v svojem okraju, prosimo, naj naznanijo svoja imena „Slovenski Matici“ v Ljubljani.

Odbor „Slovenske Matice“.

* **Strašen potres v južni Italiji.** Zmir več grozovitosti poročajo listi iz razrušenih krajev. Žalostno je, da ondotni svobodomiselniki niti najsvetejših praznikov ne spoštujejo. Nek šaljev list v Mesini je pisal za božične praznike bogoskrunsko o Božjem Detetu ter ga izzival, naj pokaže svojo moč s potresom. In glej, še niso ljudje vstali v jutru po tretjem božičnem prazniku, je bila Mesina razdejana. — Uničenih je 24 mest, mnogo vasi in selišč. — Rešen je nadškof mesinski. Bil je ravno v kapeli, ko nastane potres. Ko hoče ubežati, najde vse okrog zasuto; ostane v kapeli, pred križem moli, dok ga ondi najdejo. Zdaj junaško streže rešencem, povsod deli tolažbo. — Pod razvalinami še zmir najdejo žive ponesrečence. Tako so odkopali moža, ki je bil podsut 8 dni brez hrane. V neki kuhinji so našli 12 letno deklico z bratcem živa, krepčala sta se s kavo, ki je bila preostala. 14 letni deček je našel svojo mater mrtvo v podrtinah, kopal dalje in čez 2 uri prišel do živega očeta. Delal še naporno osem ur ter rešil svoje 3 sestre, težko ranjene. 16 letno dekle je kopalo dva dni, da reši mater, sestre in brata. Vojaška patrolja jo je imela za tatiko; a ona pade pred častnika proseč, naj ji pomagajo vojaki kopati. In res dobe še vseh pet oseb živih. — Sreča je, da se smodnišnica ni vnela, sicer bi bilo okrog vse grozovito razdejano. V Messini je dozdej izkazanih ubitih 108.000, v Reggio 31.000, v Palmi 4500, v Miletto 2300, v Bagnaro 800, v Villa San Giovanni 3700, v Pelaro 3300, v Scilla 2800, v San Evfemii 3000 in še po nekaterih drugih krajih, vsega vkup 160.000. Mrličje z apnom polijejo ter vozijo na široko morje in ondi spustē v globočino. Pokopavanje na navadnih pokopališčih je prezamudno. — Ranjence odvažajo po železnici in s parniki na vse kraje v bolnišnice. Ljudje tekmujejo med seboj v postrežbi. Papež želi osebno obiskati ranjence v cerkvi sv. Marte, katero je dal spremeniti v bolnico, kjer se zdravijo na njegove troške. Istotako je ukazal, da se 1000 sirot vzgoji do polnoletnosti na njegove troške. — Darov iz vsega sveta je dospelo že čez 30 milijonov, največ iz Amerike. — Najbolj žalostno pa je, da to nesrečo porablja tolovaji za ropanje. Iz vse Sicilije so prišli v nesrečno Mesino in krajejo, kar morejo, ne samo pri mrtvih, nego tudi še živim režejo kar ušesa z uhani in prste zaradi dragocenih prstanov. Vojaki roparje kar postrelē. — Vojaštvo je rešilo tudi 20 milijonov bankinega zaklada. Tudi mnogo vrednostnih papirjev raznih bank in paroplovnih družb sorošili. — Iz Neapolja se poroča 12. jan. da je

dozdej mrtvih 200.000 ljudi, ranjenih 350.000, obolelo vsled potresa 50.000, zblaznelo 2000, osirotelo 3700 otrok. V Mesini da je med razvalinami še do 100.000 mrličev nepokopanih. Dne 8. in 9. jan. so se na več krajih ponavljali potresni sunki.

* **Novi potresni sunki** čutili so se v noči dne 13. t. m. po celi Gornji Italiji in še celo v Ljubljani in v Inomostu ter Meranu na Tirolskem. V Ljubljani čutili so ga zjutraj ob polu 2. V Bologni, Genovi in Milanu pa ob tričetrt na 2. uro zjutraj. V Benetkah, Veroni in Padovi, kjer se je pojavil dokaj močan potresni sunek, je prebivalstvo prestrašeno bežalo na ceste. Kolikor je dosedaj znano, škode ta potres ni povzročil.

Smešnice.

(Tolažba.) Dijak: „Hvala Bogu, da so državne službe tako zelō zasedene — še vsaj lahko nekoliko let dje študiram!“ (Odkrisosrečno.) Žena: „Kedaj si vendar prišel to noč domov?“ — Mož: „Mislim, da okolu tretje ure.“ — Žena: „Ni res, bila je že peta ura!“ — Mož: „Ampak ob treh bil sem že vsaj spodaj pri vratih!“

(Dober nasvet.) On: „Tvoj lišp mi je v preteklem letu toliko stroškov provzročil, kakor moja oba knjigovodja! Tako ne morem dalje v novem letu!“ — Ona: „Prav imaš — potem kar enega knjigovodjo odslovi!“

(Časovno.) Zdravnik: „No, gospa, kaj Vam pa manjka?“ — Gospa: „Prosim gospod doktor, jaz sem navajena, da se me nazivlje: milostljiva gospa.“ — Zdravnik: „Te bolezni pa vas ne morem ozdraviti.“

Sejmi na Dolenjskem.

19. veliki letni sejm v Novem mestu (ne 18., kakor smo zadnjikrat pomotoma poročali.

28. sejm v Kandiji pri Novem mestu; vsak četrtek je pa sploh tržni dan živil, deželnih pridelkov itd.

U m r l i.

8. jan. Sidonija Ješenak, zasebnica, 81 let.

10. jan. Tereza Ažman, uradnikova udova, 76 let.

13. jan. Ivana Kljun, posestnica, 67 let.

14. jan. Josip Barborič, pomožni uradnik v pok., 50 let.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Mesto in Kandija za mesec 69 K. G. Gebauer, nadučitelj 10 K. G. Fr. Božič tri vreče krompirja. G. A. Šmidovnik 10 K. G. Št. Trškan 5 K.

Dr. Jos. Marinko.

Odveznice za novoletna in godovna voščila so še vzeli:

Gg. T. Vidic, J. Mogolič, Rado Jeglič po 1 K; skupaj 3 K.

Tujci v Novem mestu.

Hotel Koklič: Emil Pirnat, Franc Verdnik, Ivan Vernik, Jos. Presker iz Ljubljane; Anton Wruss, Oskar Abeles, Franc Teyer iz Gradca; Valentin Kovač iz Logatca; Leopold Vidmar, Franc Kren iz Št. Ruperta; Franc Grünwald iz Jesenic; Jos. Hrovat iz Maribora; Franc Kovač iz Hudejužne; Viktor Schlegl iz Kamnika. Hotel pri Pošti: J. Kos, A. Feldmann, E. Aljančič iz Ljubljane; A. Smrkolj iz Trsta.

Tržne cene v Novem mestu.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	18	21	Leča	13	—
Rž	16	26	Bob	11	04
Koruza	13	—	Ajda	11	71
Oves	8	45	Proso	12	36
Ječmen	12	36	Soršca	16	91
Krompir (mernik)	1	40	Lan	—	—
Fižol	13	—	Jajca po 6 za 40 vinarjev.		
Grah	13	—			

25.000 cepljenih trt

najboljših vrst kakor veltlinca, silvanca, španjola, kraljevine, laškega rizlinga in žametaste črnine je na prodaj pri vodstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. Cena po dogovoru.

50.000 cepljenk

veltlinca, silvanca, španjola, laškega rizlinga, kraljevine, portugalk in žametaste črnine je na prodaj pri Kmetijski podružnici v Novem mestu. Trte so vseskozi prve vrste. Cena po dogovoru.

Loterijske številke.

GRADEC. 9. decembra 84 63 16 89 72

Semenj v Kandiji je preložen na **četrtek 28. t. m.** ker bo 19. t. m. veliki letni semenj v Novem mestu.

(18-2-1) Županstvo Šmihel-Stopiče. Zure, župan.

Hiša na prodaj v Kandiji št. 76.

katera stoji na lepi legi zraven ceste, ki pelje proti Božjemu grobu. Hiša obstoji iz treh lepih sob ter kuhinje in male kleti. Okolu hiše je lep vrt. Proda se radi nameravane preselitve pod ugodnimi pogoji. Več se izve pri Ivan Ausenik-u v Kandiji pri Rudolfovem. (17-3-1)

Pozor!

Kupuje pšenico, orehe in vse druge deželne pridelke po najvišji ceni vsaki dan

(204-0-6) Jakob Paučič v Rudolfovem.

Hiša s prodajalno

na najlepšem prostoru z vrtom, je na prodaj ali pa se da tudi v najem. — Kje pove uredništvo „Dol. Novic“. (206-6-5)

Gostilna se odda takoj v najem ali tudi na račun na prav lepem prostoru blizu Toplic na Dolenjskem.

Prednost imajo krojači ali pa čevljarji.

Natančneje pri upravnistvu „Dol. Novic“. (16-2-1)

Otvoritev nove gostilne!

Podpisani slav. občinstvu vljudno naznanjam, da sem odprl dné 1. januarja 1909 v lastni hiši novo gostilno pod imenom pri „Kolarju“ v Kandiji ob Zagrebški cesti.

Gostilniški prostori so udobno urejeni. Voznikom je na razpolago obširni novozgrajeni hlev z prostornim dvoriščem. Za izvrstno pijačo in okusno jed po nizki ceni, ter dobro postrežbo bodem vedno skrbel, da zadovoljim cenjene goste, da si ohranim za vedno njih naklonjenost. (4 6-3)

Za mnogobrojni obisk se najvljudneje priporoča

Anton Sedlar, gostilničar in kolarski mojster.

Zdravnik dr. Jos. Strašek (7-3-3)
v Novem mestu

glavni trg št. 88 nasproti kavarne
izvršuje od 1. januarja 1909 naprej

Vsa zobozdravniška in
zobotehnična dela.

Ceno posteljno perje.

1 kg sivega skubljenega perja K 2, polbelega K 2-80, belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivega puha K 6, belega K 10, prsnega puha K 12, — — Od 5 kg nadalje poštnine prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega, jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumena nanking-blaga, 1 pernica velikost 170×116 cm z 2 blazinama, velikost 80×58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpubom K 20, s puhom K 24, posamezne pernice K 12, 14, 16, blazine K 3, K 3-50, K 4. Proti povzetju razpošilja poštnine prosto pri naročilu od K 10 nadalje. (1-19-3)

Maks Berger v Dešenici štev. 226. Češki les.

Za neugajajoče denar nazaj. — Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Posestvo na prodaj!

Zaradi starosti lastnika se proda posestvo v dobrem stanu, obstoječe z vrta in njiv okolu hiše, 7 johov velike mlade hoste in vinograda.

Cena je 7.000 kron. Natančneje pri Janezu Šircelj, posestniku v Ostrovcu. P. Trebnje.

RAZGLAS.

„Posojilnica v Črnomlju,“

registrovana zadruga z neom. zavezo,

splošno naznanja, da bode leta 1909 posojila in in hranilne vloge ravno tako obrestovala, kakor dozda in sicer bode dajala posojila po 5 1/2 %, pri popularni varnosti po 5 %; hranilne vloge obrestovala bode po 4 1/2 % in bode rentni davek sama plačala; tudi bode koncem leta obresti k glavnici pripisovala, ne da bi morala stranka s knjižico priti ali jo poslati. Posojila izvršujejo se hitro in z najmanjšimi stroški, ker posojilnica potrebna pisma sama zamanj napravi. Hranilne vloge imajo popolno varnost, kajti rezervni zaklad in deleži znašajo do 50.000 K, hiša je tudi vredna okoli 50.000 K in razun tega jamči še vsaki zadružnik, katerih je čez 1400, z vsem svojim premoženjem. V 24. letih svojega obstanka zadobila je posojilnica toliko zaupanja, da ima čez 1 1/2 milijona hranilnih vlog in da je imela koncem leta 1908 čez 2 milijona kron prometa. Denar se lahko po pošti vlaga in vzdiguje, s čemur se mnogo potov in stroškov prihrani. Priporoča se tedaj ta stari denarni zavod, o katerem ste že prepričeni, da daje v vsakem oziru najboljše ugodnosti in popol. varnost.

Načelstvo:

Kune Avgust,
odbornik.

Jeršinović Anton,
ravnatelj.

Malnerič Martin,
odbornik.

Müller Karl,
odbornik.

(8-2-2)